

BURDUR AÇIK CEZA İNFAZ KURUMU ZİYARETİ RAPORU

Rapor No:
2022/56

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulunun 22.09.2022 tarihli ve 2022/660 sayılı kararıyla oy birliği ile kabul edilmiştir.

İÇİNDEKİLER

1. GİRİŞ.....	1
2. GENEL BİLGİLER.....	2
2.1. KURUM HAKKINDA GENEL BİLGİLER	2
2.2. KURUM PERSONELİ.....	3
2.3. ÖZGÜRLÜĞÜNDEN MAHRUM BIRAKILAN KİŞİLER	4
3. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER.....	5
3.1. FİZİKSEL KOŞULLAR.....	5
3.1.1. Kurumun Fiziksel Durumu.....	5
3.1.2. Kurum Kapasitesi	6
3.1.3. Isınma	6
3.1.4. Suya Erişim	6
3.1.5. Hijyen Koşulları	7
3.1.6. Kantin	8
3.2. YÖNETİM VE PERSONELİN TUTUMU	8
3.3. DIŞ DÜNYA İLE İLETİŞİM	9
3.3.1. Telefonla Görüşme Yapma Hakkı.....	9
3.3.2. Açık Görüş	9
3.3.3. Haberleşme ve İletişim Araçlarından Yararlanma	10
3.4. SOSYAL, KÜLTÜREL, MESLEKİ, EĞİTSEL VE SPORTİF ETKİNLİKLER	11
3.4.1. İşyurtları	11
3.4.2. Eğitsel, Sosyal, Sportif ve Kültürel Faaliyetler.....	13
3.5. SAĞLIK VE BESLENME	15
3.5.1. Revir ve Psiko-sosyal Servis	15
3.5.2. Beslenme	17
4. TAVSİYELER.....	18
4.1. KURUM İDARESİNE YÖNELİK TAVSİYELER	18

KISALTMALAR

TIHEK	: Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
OPCAT	: İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol
UÖM	: Ulusal Önleme Mekanizması
CPT	: Avrupa İşkencenin Önlenmesi Komitesi
İKM	: İnfaz ve Koruma Memuru
COVID-19	: Yeni Korona Virüs Hastalığı
UYAP	: Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi
m²	: Metrekare
km	: Kilometre
BURTRAK	: Burdur Traktör Fabrikası

1. GİRİŞ

1. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK); 6701 sayılı Kanun’la, insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek üzere kurulmuştur.

2. Türkiye, 14.09.2005 tarihinde İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol (OPCAT)’ü imzalamıştır. 2011 yılında onaylanarak yürürlüğe giren ve Türkiye açısından bağlayıcılık kazanan OPCAT’in 1’inci maddesine göre Protokolün amacı: *“Bağımsız uluslararası ve ulusal organların, işkence ve diğer zalimane, insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele ya da cezayı önlemek için, kişilerin özgürlüklerinden mahrum bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretlerde bulunacağı bir sistem kurmaktır.”*

3. 6701 sayılı Kanun’un 9/1-ı hükmü uyarınca, OPCAT hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması (UÖM) olarak görev yapmak Kurumun görevleri arasında yer almaktadır. Kanunun 2/1-k bendine göre UÖM: *“İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretler yapmak üzere oluşturulan sistemi”* ifade etmektedir.

4. 6701 sayılı Kanun’un 9/1-j bendinde, Kurumun özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin bulundukları yerlere haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirmek görevini haiz olduğu ifade edilmiştir. Bu bağlamda ceza infaz kurumlarına ziyaret gerçekleştirmek TİHEK’in görev ve yetki alanına girmektedir.

5. 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun’un 14’üncü maddesine göre: *“Açık ceza infaz kurumları, hükümlülerin iyileştirilmelerinde, çalıştırılmaları ve meslek edindirilmelerinde öncelik verilen, firara karşı engelleri ve dış güvenlik görevlisi bulunmayan, güvenlik bakımından kurum görevlilerinin gözetim ve denetimi ile yetinilen kurumlardır.”*

6. Yukarıda belirtilen görevlerin icrası kapsamında 29.06.2022 tarihinde Burdur Açık Ceza İnfaz Kurumuna¹ habersiz bir ziyaret gerçekleştirilmiştir. Ziyaret Heyetinde ... ile Burdur Valiliği tarafından görevlendirilen bir Doktor ve bir Psikolog yer almıştır.

7. Ziyaret, Kurum Müdürü ile yapılan ön görüşme ile başlamıştır. Görüşmede TİHEK'in ulusal önleme mekanizması kapsamındaki görev ve yetkileri, ziyaretin amacı ve yöntemi hakkında kısaca bilgilendirme yapılmış, İdareden Kurumla ilgili genel bilgiler alınmıştır. Ardından açık ceza infaz kurumu ile ortak kullanıldığı için kapalı ceza infaz kurumunun; kayıt kabul birimi, revir, mutfak, soğuk hava depoları, açık görüş ve avukat görüş alanı ile Kurumun diğer ortak alanları yerinde incelenmiş, görevli personelle görüşülerek ilgili kayıt ve dosyalar kontrol edilmiştir. Daha sonra özgürlüğünden mahrum bırakılan kişilerle, Kurum bahçesinde ve işyurtlarında, Kurum personeli bulunmaksızın özel görüşmeler yapılmıştır. Son olarak Kurum İdaresine, Heyetin gözlem ve tespitleri ile mahpusların talep ve şikayetleri iletilerek ziyaret sonlandırılmıştır.

8. Bu rapor, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulunun 18.01.2022 tarih ve 2022/43 sayılı Kararı, 24.06.2022 tarih ve 11296 sayılı Başkanlık Oluruna istinaden Burdur Açık Ceza İnfaz Kurumuna 29.06.2022 tarihinde gerçekleştirilen ziyaret neticesinde edinilen tespit, gözlem ve şikâyetlerin ulusal ve uluslararası normlar bağlamında değerlendirilmesini içermektedir.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. KURUM HAKKINDA GENEL BİLGİLER

9. Kurum binası, Burdur'un Merkez İlçesinde, şehir merkezine 1,7 kilometre mesafede bulunmaktadır. 1979 yılında faaliyete geçen Kurum, Burdur E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu ile aynı yerleşke içinde yer almaktadır.

10. Kurum yerleşkesi, 49.000 m² açık alan üzerine 45.000 m² kapalı alan olarak inşa edilmiştir.

11. Kurum binası; bodrum 356 m², giriş kat 620 m², birinci kat 595 m² olmak üzere iki kattan oluşmaktadır. Giriş katta revir, yemekhane, kantin, çay ocağı, psikolog görüşme odası; birinci katta ise kütüphane, mescit, bilgisayar odası, güvenlik kamera kayıtlarının tutulduğu infaz ve

¹ Bundan sonra kısaca Kurum olarak ifade edilecektir.

koruma memuru odası ve iki adet derslik yer almaktadır. Kurumda toplam 300 yatak² bulunmaktadır.

12. Mahpus³ların yatakhane olarak kullandığı; giriş katta 6 adet, birinci katta 6 adet olmak üzere toplam 12 oda mevcuttur. Ortalama büyüklüğü 25 m² ve tam kapasitesi 10 kişilik olan odalarda genel olarak 5 ya da 6 mahpus kalmaktadır.

13. Her katta ortak kullanılan tuvalet ve banyo yer almaktadır. Engelliler için ayrı bir tuvalet ve banyo bulunmamakta olup sadece birinci kattaki tuvalette bir tutunma barı mevcuttur.

14. Kurum girişindeki kayıt kabul bölümünde, görüşler için tahsis edilen alanda hem açık görüşler hem de avukat görüşleri yapılmaktadır. Kurumda yumuşak oda, müşahade odası ve aile görüş odası bulunmamaktadır.

15. Kurumda, elektrik kesildiğinde otomatik olarak devreye giren 1 adet jeneratör bulunmaktadır.

2.2. KURUM PERSONELİ

16. Kurumda toplam 82 personel⁴ görev yapmaktadır. Bunlardan 45'i sadece Kurumda görev yapmakta, 37'si ise hem Kurumda hem de kapalı ceza infaz kurumunda görevli bulunmaktadır. Personelin; 1'i yüksek lisans, 9'u lisans, 16'sı ön lisans, 18'i lise, 1'i ortaokul mezunudur. Personelin unvan ve sayı dağılımı aşağıdaki gibidir:

UNVAN	PERSONEL SAYISI
Kurum Müdürü	1
Kurum İkinci Müdürü	2
İdare Memuru	6
Öğretmen	3
Diş hekimi	1
Psikolog	1
Sosyal Çalışmacı	1

² Kurumdaki mevcut mahpuslarca kullanılan yataklar ile halihazırda kullanılmayıp kullanıma hazır bekletilen (yedek) yatakların toplamı ifade edilmektedir.

³ Bu raporda kullanılan “mahpus” kelimesi, ceza infaz kurumlarında özgürlüğünden mahrum bırakılan tutuklu, hükümlü ve hüküm özlülerin üçünü de kapsayan ortak bir kavram olarak kullanılmıştır.

⁴ Kurum Müdürü, diş hekimi, doktor, öğretmen, sosyal çalışmacı, psikolog, aşçı, muhasebe yetkilisi gibi bazı personeller hem kapalı hem de açık ceza infaz kurumunda görev yapmaktadır.

İnfaz ve Koruma Başmemuru	5
İnfaz ve Koruma Memuru (Erkek)	37
Katip	1
Muhasebe Yetkilisi	2
Sağlık Memuru	3
Kaloriferci	1
Teknisyen	5
Süt İşleme Teknisyeni	1
Şoför	11
Aşçı	1
TOPLAM	82

17. Kurumda görev yapan personelin, Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri Personeli Eğitim Merkezlerince verilen hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimlere katıldığı, Aday Memurluk Eğitimi kapsamında insan hakları, işkence ve kötü muamele yasağı ile hassas gruplara yaklaşım konularında eğitim aldığı, ayrıca insan hakları hakkında Cumhurbaşkanlığı Uzaktan Eğitim Kapısı⁵ üzerinden de çeşitli eğitimler aldığı Kurum İdaresince belirtilmiş; ilgili personelin belirli aralıklarla eğitime çağırılmaya devam edildiği bilgisi paylaşılmıştır.

18. Alınan eğitimler arasında; “*UYAP Eğitimi, Sertifikalı İlk Yardım Eğitimi, İKBM Eğitimi, Afet Acil Durumlar Uygulamalı Yangın Eğitimi, Firar ve Firar Girişimini Önleme Eğitimi, Motivasyon Eğitimi, Yetişkin BİSİS Eğitimi, Ziyaretçi Kabul İşlemleri Eğitimi (uzaktan eğitim), Hükümlü Disiplin İşlemleri Eğitimi (uzaktan eğitim)*” yer almaktadır.

2.3. ÖZGÜRLÜĞÜNDEN MAHRUM BIRAKILAN KİŞİLER

19. Kurumda 121’i yabancı olmak üzere 531 mahpus kayıtlıdır. Mahpusların 461’i COVID-19 izninde⁶ olup ziyaret tarihinde Kurumda 70 mahpus bulunmaktadır.

⁵ T.C. Cumhurbaşkanlığı İnsan Kaynakları Ofisi tarafından eğitim her yerde sloganı ile tüm kamu kurum ve kuruluşlarının hizmetine sunulan çevrim içi bir eğitim platformudur.

⁶ 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun geçici madde 9/5; “Covid-19 salgın hastalığının ülkemizde görülmüş olması sebebiyle, açık ceza infaz kurumlarında bulunanlar ile kapalı ceza infaz kurumunda bulunup da açık ceza infaz kurumlarına ayrılmaya hak kazanan hükümlüler, 105/A maddesi kapsamında denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezasının infazına karar verilen hükümlüler ve 106’ncı madde veya diğer kanunlar uyarınca denetimli serbestlik tedbirinden yararlanan hükümlüler, 31/5/2020 tarihine kadar izinli sayılır. Salgının devam etmesi hâlinde bu süre, Sağlık Bakanlığının önerisi üzerine Adalet Bakanlığı

20. Kurumda kadın, engelli, çocuk mahpus ve tutuklu⁷ bulunmamaktadır.

3. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER

3.1. FİZİKSEL KOŞULLAR

3.1.1. Kurumun Fiziksel Durumu

21. Kurum İdaresi ile yapılan görüşmede, Kurum binasının bir yıl içinde kapatılacağı, 590 dönüm arazi üzerine yeni bir kampüsün inşa edildiği ve yapımının bitmek üzere olduğu, mevcut binada boya-badana gibi işlemlerin yapıldığı ancak büyük ölçekli tadilatların Kurumun yeni kampüse taşınacak olması nedeniyle yapılmadığı ifade edilmiştir.

22. Mahpusların yatakhane olarak kullandıkları odaların ferah ve aydınlık olduğu, her mahpusun kendisine ait yatak ve dolabının bulunduğu görülmüştür.

23. Kurumdaki mahpus mevcudunun az olması dolayısıyla odalarda boş ranzaların bulunduğu ve bazı boş ranzaların yer kaplamaması için üst üste konulduğu görülmüş, bu ranzaların devrilme riskinin bulunması nedeniyle mahpusların güvenlikleri açısından tehlike oluşturdukları tespit edilmiştir.

24. Katlardaki banyolarda, duş perdesi ile bölünmüş toplam 16 duş alanı bulunmaktadır. Buradaki duş başlıklarının duvara sabitlenmiş olduğu, duş hortumlarının dışarıda bırakılmadığı, duş perdelerinin asılı olduğu boruların ise demirden olduğu görülmüştür.

25. Birinci katta yer alan mescitte çok sayıda seccadenin bulunduğu, zeminin halı ile kaplı ve temiz olduğu görülmüştür. Cuma namazlarının mescitte topluca kılındığı, ayrıca mahpusların odalarında ve mescitte namaz kılabilindikleri bilgisi paylaşılmıştır.

tarafından her defasında iki ayı geçmemek üzere on dokuz kez uzatılabilir. Bu fıkra uyarınca izinli sayılanlar hakkında 95 ve 97'nci madde hükümleri uygulanır." (26/5/2022 tarihli ve 7407 sayılı Kanunun 11 inci maddesiyle beşinci fıkrada yer alan "on iki kez" ibaresi "on dokuz kez" şeklinde ve altıncı fıkrada yer alan "31/5/2022" ibaresi "31/7/2023" şeklinde değiştirilmiştir.) hükmü gereğince COVID-19 izni 31.07.2023 tarihine kadar uzatılmıştır.

⁷ 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun madde 111/1: "Tutuklular, iç ve dış güvenlik görevlisi bulunan, firara karşı teknik, mekanik, elektronik veya fizikî engelleri olan, 34 üncü maddede sayılan hâller dışında oda ve koridor kapıları sürekli olarak kapalı tutulan ve yasal zorunluluklar ayrık, dışarıyla irtibat ve haberleşme olanağı bulunmayan normal güvenlik esasına dayalı tutukevlerinde veya maddî olanak bulunmadığı hâllerde diğer kapalı ceza infaz kurumlarının bu amaca ayrılmış bölümlerinde tutulurlar." hükmü gereğince açık ceza infaz kurumlarında tutuklu bulunmamaktadır.

26. Kurum bahçesinde halı saha, spor alanı, ankesörlü telefon alanı, fırın atölyesi, mobilya atölyesi, çamaşır asma alanı ve geniş bir ağaçlık alan yer almaktadır. Bahçenin düzenli ve bakımlı olduğu, ağaç gölgelerinde mahpusların oturabileceği bank ve masaların bulunduğu gözlemlenmiştir.

27. Yerleşkede toplam 252 adet, Kurumda ise 24 adet güvelik kamerası bulunmaktadır. Kamera kayıtları Heyetimizce incelenmiş; yemekhane, işyurtları⁸, bahçe gibi ortak alanların kör nokta olmayacak şekilde kaydedildiği, odalar ve tuvaletlerde ise mahremiyet gereği kamera olmadığı, kayıtların sistemde geriye dönük olarak 3 ay saklandığı tespit edilmiştir.

3.1.2. Kurum Kapasitesi

28. Kurumun kapasitesi 160 olarak belirlenmiş, artan ihtiyaç sebebiyle Kurum İdaresince fiziki şartlar iyileştirilerek arttırılmış toplam kapasite 253'e çıkarılmıştır. Ziyaret tarihinde 70 mahpusun tutulmakta olduğu Kurumda, kalabalıklaşma sorununun bulunmadığı gözlemlenmiştir.

3.1.3. Isınma

29. Isınma, merkezi doğalgaz sistemi ile sağlanmaktadır. Odalarda ve koridorlarda yeterli büyüklükte ve sayıda kalorifer peteği bulunduğu görülmüştür Mahpuslarla yapılan görüşmelerde de ısınma ile ilgili herhangi bir sorun yaşanmadığı belirtilmiştir.

30. Kurumda bulunan mahpuslara, mevsim şartlarına uygun olarak battaniye, nevresim, yastık vb. malzemelerin verildiği bilgisi edinilmiştir.

3.1.4. Suya Erişim

⁸ 4 No.lu Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatlanması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi madde 79; “İşyurtları, ceza infaz kurumları ile tutukevleri bünyesinde aşağıda belirtilen amaçları gerçekleştirmek amacıyla oluşturulan tesis, atölye ve benzeri ünitelerdir:

a) Hükümlü ve tutukluların meslek ve sanatlarını koruyup geliştirmek.

b) Hükümlü ve tutuklulara bir meslek ve sanat öğretmek.

c) Ünitelerde üretilen ekonomik değerleri pazarlamak.”

31. Kurumun su ihtiyacının sondaj kuyusundan sağlanmakta olduğu, içme suyunun ise sondaj suyunun arıtmaya tabi tutulması suretiyle temin edildiği, ayrıca kantinde pet şişe su satışının da yapılmakta olduğu belirtilmiştir.

32. Sondaj kuyusundan gelen içme suyundan her ay, kullanma suyundan ise iki ayda bir numune alınarak Burdur İl Sağlık Müdürlüğüne bağlı Halk Sağlığı Laboratuvarlarına kimyasal ve mikrobiyolojik analize gönderildiği bilgisi verilmiştir.

33. Kurum İdaresince, su dağıtımında kota uygulaması olmadığı, 24 saat temiz kullanım ve içme suyunun verildiği belirtilmiştir. Sıcak suyun ise her gün 04.15-20.00 saatleri arasında 4 defa verildiği, işyurtlarında çalışan mahpusların işe gidiş ve dönüş saatleri dikkate alınarak sıcak su saatlerinin ayarlandığı ifade edilmiştir. Yapılan görüşmelerde mahpuslar, temiz ve sıcak suya erişim konusunda sorun yaşamadıklarını Heyetimize iletmışlerdir.

3.1.5. Hijyen Koşulları

34. Kurum Müdürü, odalara haftalık olarak ücretsiz temizlik malzemeleri verildiğini, oda temizliğinin odalarda kalan mahpuslarca yapıldığını, ortak kullanım alanlarının temizliğinin ise Hazır Ekip⁹ adı verilen grupta görev alan mahpuslarca günlük olarak yapıldığını aktarmıştır.

35. Kurumda ayda bir böcek ilaçlaması yapıldığı belirtilmiş, ilaçlamaya ilişkin evraklar incelendiğinde ilaçlamanın düzenli olarak yapıldığı doğrulanmıştır.

36. Kurumda çamaşırhane ve terzihane bulunmaktadır. Çamaşırhanede birer adet sanayi tipi çamaşır makinesi, ev tipi çamaşır makinesi ve sanayi tipi kurutma makinesi bulunduğu görülmüştür. Çamaşırhanenin her gün kullanıma açık olduğu, çalışan mahpusların iş kıyafetlerinin haftada bir gün, hayvancılık bölümünde çalışan mahpusların iş kıyafetlerinin haftada iki gün ücretsiz olarak yıkandığı; mahpusların özel kıyafetleri ve nevresimlerinin ise 11 TL ücret karşılığında yıkandığı ifade edilmiştir.

37. Mahpuslar ücret karşılığında kurutma makinesinden yararlanabildiklerini, isterlerse Kurum bahçesinde yer alan çamaşır asma alanına da çamaşırlarını asabildiklerini belirtmişlerdir.

⁹ Henüz hangi işyurdunda ve işkolunda çalışacağı belli olmayan ya da mevcut iş kolunu değiştirmek isteyip yeni bir işkolunda görevlendirilmeyen mahpusların, bu süreçte günlük temizlik işlerinde çalıştığı gruba, Kurum İdaresi ve mahpuslarca Hazır Ekip denilmektedir.

38. Ziyaret tarihinde terzihanenin aktif olmadığı, ancak çalışan mahpusların buradaki ütüyü kullanarak iş kıyafetlerini kendilerinin ütülemelerine izin verildiği ifade edilmiştir.

3.1.6. Kantin

39. Kurumda mahpusların ihtiyaçlarını karşılayabileceği bir kantin bulunmaktadır. Mahpuslar Pazartesi, Çarşamba ve Cuma günleri olmak üzere haftada üç gün kantinden faydalanabildiklerini, ürün çeşitliliğinin yeterli olduğunu, kantinde olmayan bir ürünü talep etmeleri halinde bu ürünlerin getirildiğini, fiyatların ise pahalı olduğunu belirtmişlerdir.

40. Heyetimizce yapılan incelemede, birden fazla marka ve türde ürün getirilerek çeşitliliğin sağlandığı, son kullanma tarihi geçen ürün bulunmadığı ve ürün fiyatlarının piyasa ile uygun oranda olduğu tespit edilmiştir.

3.2. YÖNETİM VE PERSONELİN TUTUMU

41. Yapılan görüşmelerde mahpuslar, kendilerine karşı işkence ya da kötü muamele konusu olabilecek herhangi bir davranış uygulanmadığını, genel olarak İdare ve Kurum personelinin kendilerine yönelik tutum ve davranışlarından memnun olduklarını belirtmişlerdir. Özellikle yemekhanede çalışan mahpuslar, hatâen tabak kırdıklarında ya da bir dikkatsizlik yaptıklarında kibar bir şekilde uyarıldıklarını, görevli personelin kendilerine iyi davrandığını ifade etmişlerdir.

42. Kurumda, dilekçelerin, görevli personel tarafından sabah sayımı sırasında toplanarak Nöbetçi Müdür'e getirildiği; Nöbetçi Müdür tarafından dilekçelerin, ilgili kişilerin UYAP dosyalarına işlendiği, ardından ilgili yerlere havale edildiği belirtilmiş; dilekçelerin genelinin mahkemelere yazıldığı ve dava dosyaları ile ilgili olduğu ifade edilmiştir. Mahpuslar, yapılan görüşmelerde verdikleri dilekçelerin ilgili makamlara gönderilmesinde bir sorun yaşamadıklarını, dilekçelerinin ilgili mercilere iletilildiğini ifade etmişlerdir.

43. Mahpusların büyük bir kısmı, Kurum Müdürü ile görüşme yapabildiklerini, günlük çalışmaları sırasında Müdürün sık sık yanlarına gelip sorunlarını dinlediğini belirtmişlerdir. Ziyaret sırasında Müdürün mahpusların isimlerini bildiği, hepsiyle olumlu bir şekilde iletişim kurduğu görülmüştür.

44. Kurumda dörtlü vardiya¹⁰ sistemi uygulandığı bu sebeple mevzuata uygun olarak sabah, akşam ve gece olmak üzere düzenli olarak üç defa sayım¹¹ yapıldığı aktarılmıştır. Ziyaret sırasında bahçede akşam sayımı yapıldığı görülmüş, sayım sırasında personelin mahpuslara yönelik tutum ve davranışlarının olumlu olduğu gözlemlenmiştir.

3.3. DIŞ DÜNYA İLE İLETİŞİM

3.3.1. Telefonla Görüşme Yapma Hakkı

45. Kurumda toplam 20 adet ankesörlü telefon bulunmaktadır. Mahpusların, her gün 08.30-00.00 saatleri arasında, bahçede yer alan ankesörlü telefonlardan, sayı ve sürede herhangi bir sınırlama olmaksızın serbestçe telefon görüşmesi¹² yapabildikleri belirtilmiştir.

46. Ziyaret sırasında, mahpusların yalnız olarak telefon görüşmesi yaptıkları, İKM'lerin yapılan görüşmeleri duyamayacak uzaklıkta durduğu görülmüştür.

47. Yapılan görüşmelerde, mahpuslar herhangi bir sınırlama olmadan görüşme yapabildiklerini iletmişler; yabancı mahpusların bir kısmı ise telefonların sadece dört tanesinin yurtdışı aramalarına açık olduğunu, zaman zaman bozulan telefonlar olması sebebiyle bu sayının daha da azaldığını, böyle durumlarda telefon için sıra olduğunu iletmişlerdir. Heyetimizce bu durum İdareye iletilindiğinde; bozulan telefonların tamiri için Türk Telekom tarafından gerekli çalışmanın yapıldığı, ziyaret tarihinde bozuk telefon bulunmadığı ve telefonların tamamının yurt dışı aramalarına açık olduğu ifade edilmiştir. Telefonların çalışıp çalışmadığı Heyetimizce tek tek kontrol edilmiş, hepsinin çalıştığı tespit edilmiştir.

3.3.2. Açık Görüş

¹⁰ Dörtlü vardiya; 08.00 - 20.00 arası çalışan personelin 24 saat dinlendiği; 20.00 - 08.00 arası gece çalışan personelin ise 48 saat dinlendiği çalışma sistemini ifade eder.

¹¹ Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik madde 34/6; "Sayımlar, 10uncu maddede belirtilen görevliler tarafından, dörtlü vardiya hizmetinin uygulandığı kurumlarda sabah, akşam ve gece olmak üzere günde üç kez, diğer vardiya hizmetlerinin uygulandığı kurumlarda ise her vardiya değişiminde yapılır."

¹² Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik madde 74/4; "Açık kurumlar ile çocuk eğitimevlerinde bulunan hükümlüler, ücretli telefonlarla sesli veya görüntülü olarak serbestçe görüşme yapabilirler."

48. Kurum İdaresi tarafından, mahpusların ayda dört defa açık görüş¹³ yapabildiği açıklanmıştır.

49. Açık görüşe gelen ziyaretçilere Kuruma girişte, üzerinde kaç ziyaretçinin geldiği ve ziyaretçilerin hangi masada görüşme yapacağını gösteren bir kağıt verildiği, böylece karışıklık olmadan görüşlerin düzen içinde yapıldığı ifade edilmiştir.

50. Ziyaretçi sayısı açısından, 18 yaşından küçüklerde bir sınırlama olmadığı, 18 yaşından büyüklerde ise en çok beş ziyaretçiye kadar izin verildiği belirtilmiştir.

51. Heyetimizce açık görüş alanı incelenmiş, bu alanda sadece görüntü kaydı yapan ancak ses kaydı almayan iki adet güvenlik kamerası bulunduğu, gelen ziyaretçilerin ve mahpusların kullanımı için yeterli sayıda masa ve sandalyenin yer aldığı görülmüştür.

52. Avukat görüşmelerinin de açık görüş alanında yapıldığı, görüşmelerin mevzuata uygun olarak konuşulanların başkalarına duyulamayacağı¹⁴ ancak İKM'lerce görülebileceği bir şekilde yapıldığı belirtilmiştir.

3.3.3. Haberleşme ve İletişim Araçlarından Yararlanma

53. Kurum yemekhanesinde bir adet televizyon yer almakta, odalarda ise televizyon bulunmamaktadır. Televizyonda toplam 32 kanal yayınının olduğu, bunlar içinde sinema, müzik, belgesel, ücretli spor kanalı ile Kurum hakkındaki duyuruların ve eğitim faaliyetlerinin yapıldığı Eğitim ve İyileştirme kanalının bulunduğu belirtilmiştir. Ücretli spor kanalının ücretinin Kurum İdaresince karşılandığı ifade edilmiştir.

54. Yapılan görüşmelerde mahpusların büyük bir kısmı, televizyon kanallarının yeterli olduğunu, televizyona erişimde herhangi bir kısıtlama olmadığını Heyetimize iletmışlerdir.

55. Görüşülen yabancı uyruklu mahpuslardan bazıları ise; yemekhanede önceden iki adet televizyon olduğunu, televizyonlardan birinde Türkçe kanalların, diğerinde ise yabancı

¹³ 17.06.2005 tarihli Hükümlü ve Tutukluların Ziyaret Edilmeleri Hakkında Yönetmelik'in 18'inci madde beşinci fıkrası: "Çocuk kapalı ceza infaz kurumunda bulunan hükümlü ve tutuklu çocuklar ile açık ceza infaz kurumları ve çocuk eğitimevlerinde kalan hükümlüler görüşlerini her zaman açık görüş şeklinde yapar." hükmü gereğince açık ceza infaz kurumlarında kapalı görüş yapılmamaktadır.

¹⁴ Hükümlü ve Tutukluların Ziyaret Edilmeleri Hakkında Yönetmelik madde 20; "Hükümlü ile avukatı, meslek kimliğinin ibrazı üzerine, tatil günleri dışında ve çalışma saatleri içinde, bu iş için ayrılan görüşme yerlerinde, konuşulanların duyulamayacağı, ancak; güvenlik nedeniyle görülebileceği bir biçimde, açık görüş usulüne uygun olarak görüştürülür."

kanalların izlendiğini ancak şu anda tek televizyon olduğunu ve yabancı kanal bulunmadığını belirtmişler; kaldırılan televizyonun geri getirilerek Farsça, Arapça ve Azerice yayın yapan televizyon kanallarının yayın listesine eklenmesini talep etmişlerdir. Mahpusların talebi Kurum İdaresine iletilmiş ve İdareden COVID-19 pandemi döneminde kalabalıklaşma sebebiyle, hastalığın bulaşmasını önlemek için televizyonlardan birisinin kaldırıldığı ve henüz geri getirilmediği cevabı alınmıştır.

3.4. SOSYAL, KÜLTÜREL, MESLEKİ, EĞİTSEL VE SPORTİF ETKİNLİKLER

3.4.1. İşyurtları

56. Kurumda işyurdu faaliyetleri kapsamında fırın, mobilya, inşaat, seracılık, tarım ve hayvancılık bölümlerinin bulunduğu ve toplam 40 mahpusun bu bölümlerde çalıştığı ifade edilmiştir. Ayrıca 5 mahpusun kapalı ceza infaz kurumunda yer alan yemekhanede, 2 mahpusun ise Kurum çay ocağında çalıştığı belirtilmiştir.

57. Çalışmak isteyen mahpusların Kurum İdaresine çalışmak istediği alanı içeren bir dilekçe yazdığı, uygun boşluk varsa mahpusun ilgili işyurdunda çalışmaya başlatıldığı ifade edilmiştir. Çalışmaya başlamadan önce mahpusa, Kurum aile hekiminden çalışabileceğine dair sağlık raporu verildiği, baret ve koruyucu gözlük kullanma, iş makinelerini çalışır vaziyette bırakmama gibi iş güvenliği talimatlarının bildirildiği ve buna dair tutanağın imzalatıldığı belirtilmiştir. İşçilerin çalışma talep dilekçeleri, sağlık raporları, işe giriş bildirgeleri ve ilgili tutanaklar incelenerek yapılan işlemlerin iş sağlığı ve güvenliğine uygun olduğu tespit edilmiştir.

58. Fırın ve mobilya atölyesinin mevcut Kurum bahçesinde yer aldığı; inşaat, seracılık, tarım ve hayvancılık bölümleri ile yapılmakta olan yeni açık ceza infaz kurumunun; Kuruma 15 km uzaklıkta bulunan BURTRAK (Burdur Traktör Fabrikası) arazisinde yer aldığı görülmüştür.

59. Fırında çalışan mahpuslardan, 08.00-17.00 saatleri arasında atölye ustası kontrolünde ekmek yaptıkları, Çarşamba günleri ise simit çıkardıkları, yapılan ekmek ve simitlerin mahpuslara dağıtıldığı, çalışma ücretlerinin de düzenli olarak yatırıldığı bilgisi alınmıştır.

60. Mobilya atölyesinde çalışan mahpuslarla yapılan görüşmede; yaklaşık üç aylık bir eğitim sürecine tabi oldukları, bu süre içinde makine kullanımı, iş güvenliği, mobilya üretimi konularını öğrendikleri, daha sonra ahşap kamelya, dolap, kuş yuvası gibi eşyalar ürettikleri, inşası devam eden yeni açık ceza infaz kurumunun dolap ve laminant parkelerini kendilerinin

yaptıkları bilgisi alınmıştır. Staj süreci sonrasında mahpusların, çalışma süreleri ve iş faaliyetlerindeki gelişimlerinin izlendiği; gelişim oranlarına göre çırak, kalfa ve usta şeklinde ilerledikleri ifade edilmiştir. Atölyede yeterli sayıda koruyucu eldiven ve gözlük bulunduğu, koruyucu malzemelerin kullanılmasına yönelik uyarı tabelalarının duvarda asılı olduğu görülmüştür. Mahpuslar, ahşap işleme ve zımpara makinelerini atölye ustası gözetiminde kullandıklarını, yanlarında usta olmadan makineleri kullanmalarına izin verilmediğini ifade etmişlerdir.

61. BURTRAK arazisinin Cumhurbaşkanlığı Yatırım Programı dahilinde 49 yıllığına Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne tahsis edildiği bilgisi paylaşılmıştır. 722 dönümlük arazi üzerinde yeni açık ceza infaz kurumunun yapımının devam ettiği ve mahpusların yeni kurum inşaatında çalıştıkları görülmüştür. Yapılan görüşmede mahpuslar, çalışma saatlerine riayet edildiğini ve fazla çalışma yaptırılmadığını belirtmişler, yemek porsiyonlarının ise doyurucu olmadığından yakınmışlardır.

62. Hayvancılık faaliyetleri kapsamında arazide iki adet keçi ağılı bulunmaktadır. Mahpuslar, burada günlük olarak hayvanların sütünü sağdıklarını, temizlik ve bakımlarını yaparak yemlerini verdiklerini ifade etmişlerdir. Mahpusların gerçekleştirdikleri hayvancılık ve süt ürünlerine ilişkin faaliyetlerde, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veterinerlik Fakültesi ile koordineli bir şekilde çalışıldığı belirtilmiştir.

63. Arazi üzerinde tarım faaliyetleri kapsamında 38.000 kök lavantanın bulunduğu bir alan olduğu, yıl içinde mahpuslarca toplanan lavantaların Isparta’da işlendiği ifade edilmiştir. Ayrıca 1200 adet ceviz ağacı bulunan 27 dönümlük bir alan olduğu, toplanan cevizlerin, şekerleme atölyesinde ceviz ezmesi üretiminde kullanıldığı belirtilmiş ancak şekerleme atölyesinin pandemi ve yetersiz eleman sayısı nedeniyle geçici olarak kapatıldığı, ziyaret tarihinde aktif olmadığı görülmüştür.

64. Seracılık faaliyetlerinin 1950 m²lik üç adet serada yürütüldüğü görülmüş; mahpusların domates, salatalık, marul, biber gibi çeşitli ürünler yetiştirdiği bilgisi verilmiştir.

65. Mahpusların çalışma ücretlerini mevzuata uygun olarak puantaj usulüne¹⁵ göre aldıkları belirtilmiştir.

¹⁵ Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumu ve İşyurtlarının İdare ve İhale Yönetmeliği madde 22/9; “Ücretin tahakkukunda, günlük olarak tutulacak puantaj cetveli esas alınır. Puantaj cetvelinde çalışmanın

66. Görüşülen mahpuslar genel olarak çalışma saatlerinin uygun olduğunu, sigortalarının yapılması ve ücretlerinin yatırılması konusunda herhangi bir sorun yaşamadıklarını, mola sürelerinin de yeterli olduğunu ifade etmişlerdir.

3.4.2. Eğitsel, Sosyal, Sportif ve Kültürel Faaliyetler

67. Eğitim Servisinde üç öğretmen görev yapmaktadır.

68. Kurumdaki mahpuslara; “Gıda ve Su Sektöründe Çalışanlar İçin Hijyen Eğitimi, Süt Hijyeni, İş Sağlığı ve Güvenliği, Sanayi Tipi Buhar Kazanı Yakma gibi mesleki kursların yanında Okuma Yazma, Din Eğitimi, Kur’an-ı Kerim Okuma, Okur Yazarlık Eğitimi” gibi eğitsel kursların da verildiği ve kursların belirli aralıklarda açıldığı ifade edilmiştir. Mahpuslarla yapılan görüşmelerde yabancı dil ve müzik kursu açılması yönünde çok sayıda talep Heyetimize iletilmiştir.

69. Kurum İdaresince, İl Milli Eğitim Müdürlüğünden toplam 36 adet kurs açılması ve kurslar için eğitmen görevlendirilmesi talebinde bulunulduğu belirtilmiştir.

70. Kurumda sosyal faaliyet olarak; kompozisyon yarışması, Kadir Gecesi etkinliği, iftar programı, anne babaya hürmet semineri, bağımlılıkla mücadele semineri gibi etkinliklerin düzenlendiği ifade edilmiştir.

71. Kurum bahçesinde bir halı saha yer almaktadır. Hafta içi kapalı ceza infaz kurumundaki mahpusların, hafta sonu ise Kurumdaki mahpusların halı sahadan yararlanabildikleri aktarılmıştır. Bahçede, mahpusların pet şişe ve teneke kutulardan yaptıkları spor aletleri olduğu görülmüş, mahpusların istedikleri zaman bu alanda spor yapabildikleri ve bahçede voleybol oynayabildikleri belirtilmiştir.

72. Birinci katta yer alan bilgisayar odasında iki adet bilgisayar bulunmaktadır. Eğitimi devam eden mahpusların online sınavlara bu bilgisayarlardan katıldığı ifade edilmiştir.

yapıldığı tarih, çalıştırılan hükümlünün adı ve soyadı ile imzasına yer verilir. Puantaj cetveli, işveren temsilcisi ile işyurdu veya kurum yetkilisi tarafından görevlendirilecek personel tarafından müştereken, iki nüsha olarak düzenlenir. Cetvelin bir nüshası işverence, diğer bir nüshası ise işyurdu müdürlüğü veya kurum yetkilisince muhafaza edilir.”

73. Manevi rehberlik servisinde iki vaizin görev yaptığı, vaizlerin mahpuslarla bireysel ya da toplu olarak görüşmeler gerçekleştirdikleri, Ramazan Ayı ve kandil günlerinde mukabele ve hatim programlarının yapıldığı bilgisi paylaşılmıştır.

74. Kurumda aktif olarak eğitim-öğretime devam eden mahpuslara ilişkin sayısal veriler aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

ÖĞRENİM KADEMESİ	KİŞİ SAYISI
Açık Öğretim Ortaokulu	6
Açık Öğretim Lisesi	86
Açık Öğretim Fakültesi	1
TOPLAM	93

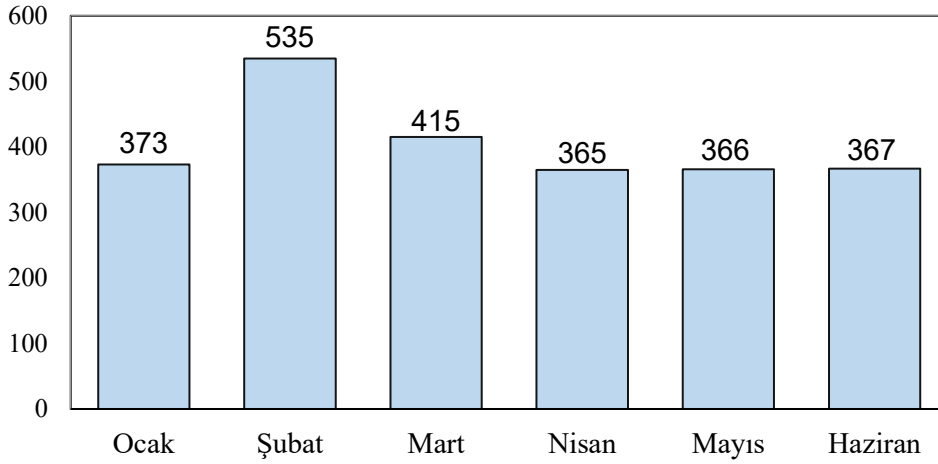
75. Kurum kütüphanesinde, farklı türlerde toplam 950 adet kitap bulunmaktadır. Ziyaret Heyeti tarafından kütüphane incelenmiş, kitap sayı ve çeşitliliğinin yeterli olduğu, yabancı mahpusların yararlanabilmesi için İngilizce, Almanca, Fransızca, Farsça, Rusça, Japonca ve Felemenkçe gibi farklı dillerde kitapların bulunduğu, Braille alfabesinde ise sadece Kur'an-ı Kerim bulunduğu görülmüştür.

76. Mahpuslar, 08.30-20.00 saatleri arasında kütüphaneden faydalanabilmekte, Kurum kütüphanesi dışında Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Kütüphanesi ile Burdur İl Halk Kütüphanesinden de kitap talep edebilmektedirler. Kurum kütüphanesinde ve İl Halk Kütüphanesinde bulunan kitapların listelerinin odalara dağıtımlarının yapıldığı belirtilmiştir. Son 1 yıl içinde 96 mahpus kütüphaneden yararlanmıştır.

77. Görüşülen mahpuslar, kitaba erişimde bir sıkıntı yaşamadıklarını belirtmiş, bazı yabancı mahpuslar ise Farsça kitap sayısının ve çeşitliliğinin artırılmasını talep etmişlerdir.

78. Ziyaret tarihi itibarıyla mahpuslar, 2022 yılında İl Halk Kütüphanesinden toplam 2421 kitap okumuşlardır. Okunan kitapların aylara göre dağılımına ilişkin sayısal veriler aşağıdaki gibidir:

2022 Yılı Aylara Göre Kitap Okuma Dağılımı

3.5. SAĞLIK VE BESLENME

3.5.1. Revir ve Psiko-sosyal Servis

79. Kurumda, Burdur İl Sağlık Müdürlüğü tarafından görevlendirilen bir aile hekimi, Adalet Bakanlığına bağlı olarak görev yapan bir diş hekimi ve üç sağlık memuru görev yapmaktadır. Ayrıca İdarenin talebi üzerine, İl Sağlık Müdürlüğünden iki sağlık personelinin geçici olarak görevlendirildiği, toplam sağlık memuru sayısının beşe yükselmesi ile revirde 24 saat sağlık personelinin bulundurulduğu belirtilmiştir. Revirde; muayene, ilaç takibi ve dağıtımı, basit tıbbi müdahaleler ile hastane sevk işlemlerine yönelik hizmetler sunulmaktadır.

80. Yerleşke içinde iki adet revir bulunmaktadır. Kapalı ceza infaz kurumundaki revir, bir diş muayenehanesi ve bir muayene odası olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. Diş muayenehanesinde, diş ünitesinin ve gerekli tedavi malzemelerinin bulunduğu; muayene odasında ise EKG cihazı¹⁶, CPR cihazı¹⁷, laringoskop¹⁸, oksijen tüpü, ateş ölçer, stetoskop gibi malzemeler ile adrenalin, dopamin ve atropin ampullerinin olduğu görülmüştür. Adrenalin ampullerinin son kullanma tarihinin geçtiği tespit edilmiş ve imha edilmesi sağlanmıştır. Ayrıca revirin üçüncü katta yer aldığı ancak revire ulaşımın sadece merdivenlerden sağlandığı, asansör ya da bina içi engelli rampası bulunmadığı gözlemlenmiştir.

¹⁶ EKG cihazı, kalp damar hastalıklarının tanısı için kullanılan, kalbin kasılması sırasında ortaya çıkan elektriksel aktivitenin grafiksel olarak kayıt edilmesini sağlayan bir cihazdır.

¹⁷ CPR cihazı, sabit ve etkin bir şekilde otomatik kalp masajı yapan bir cihazdır.

¹⁸ Laringoskop, entübasyon (solunum yolu açma) işlemi yapılırken kullanılan cerrahi bir alettir.

81. Kurumdaki revir ise bir muayene odasından oluşmakta ve giriş katta yer almaktadır. Revir içinde bir muayene masası ve hasta kayıtlarının tutulduğu dosyalar olduğu görülmüştür. Muayene için EKG cihazı, ateş ölçer, stetoskop gibi gerekli cihazların kapalı ceza infaz kurumu revirinden getirildiği belirtilmiştir.

82. Aile hekiminin her Çarşamba muayene için Kurumdaki revire geldiği, muayene günü dışında ilaç yazdırma, kontrol gibi durumlarda mahpusların kapalı ceza infaz kurumunda yer alan revire götürüldüğü, dış tedavisi için de kapalı ceza infaz kurumunda yer alan dış muayenehanesine gittikleri belirtilmiştir.

83. Revir panosunda herkesin görebileceği şekilde günlük tedavi listesinin asılı olduğu, burada kronik ve çeşitli rahatsızlıkları olan, yeşil ya da kırmızı reçeteli ilaç kullanan, kendine zarar verme riski bulunan mahpusların isimleri ile hastalıklarının yer aldığı, bu bilgilerin muayeneye gelen diğer mahpuslarca görüldüğü ve bu durumun hasta mahremiyetine uygun olmadığı tespit edilmiştir.

84. Acil müdahale gerektiren hallerde 112 Acil Çağrı Merkezinin arandığı, ambulans gelene kadar mahpusa ilk müdahalenin Kurum sağlık personeline yapıldığı belirtilmiştir.

85. Mahpuslar, dilekçe ile muayene talebinde bulunabildiklerini, sözlü olarak talep ettiklerinde de muayene olabildiklerini ve bu konuda herhangi bir sorun yaşamadıklarını, hastaneye görevli İKM'ler eşliğinde kelepçesiz sevk edildiklerini ifade etmişlerdir.

86. Muayene sonucunda, ileri tetkik ve tedavi gereken durum olursa, mahpusların bir üst basamak sağlık kuruluşuna sevklerinin sağlandığı ifade edilmiştir. İlgili kayıtlar incelendiğinde mahpusların; Isparta Şehir Hastanesine, Isparta Süleyman Demirel Eğitim ve Araştırma Hastanesine ve Antalya Eğitim ve Araştırma Hastanesine sevklerinin yapıldığı, hala ilgili hastanelerde tedavisi devam eden mahpusların mevcut olduğu tespit edilmiştir.

87. Ziyaret tarihinde Kurumda bir astım hastası dışında ciddi kronik rahatsızlığı olan mahpus bulunmadığı, astım hastası mahpusun ilaçlarının da aile hekimi tarafından düzenli olarak reçete edildiği belirtilmiştir.

88. Psiko-sosyal serviste, bir psikolog ve bir sosyal çalışmacı görev yapmaktadır. Ziyaret tarihinde psikoloğun izinde, sosyal çalışmacının ise doğum izninde olduğu belirtilmiş bu sebeple serviste görevli olan İKM ile görüşme yapılmıştır.

89. Psiko-sosyal Serviste mahpuslarla bireysel görüşmeler yapıldığı, kendine zarar verme, salıverilme öncesi gelişim gibi konularda değerlendirmeler yapıldığı belirtilmiştir.

90. Yapılandırılmış Ruhsal Değerlendirme ve Bireysel Müdahale Programı (YARDM) kapsamında Kuruma ilk kabulü yapılan mahpuslarla, üç gün içinde görüşme yapılarak ARDEF¹⁹ formunun doldurulduğu, ardından mahpusun takibe alınarak gözlemlendiği, sonuca göre gözlem değerlendirme, gelişim değerlendirme formlarının doldurularak mahpusun ihtiyacına göre destek ve müdahale programları uygulandığı ifade edilmiştir.

91. Mahpuslarla yapılan görüşmelerde psikolog ile istedikleri zaman görüşebildikleri, psikoloğun kendilerini sık sık bireysel görüşmeye çağırdığı ifade edilmiştir.

3.5.2. Beslenme

92. Kurumun yemekleri, haftalık yemek listesine göre kapalı ceza infaz kurumunda yer alan mutfakta hazırlanmaktadır. Hazırlanan yemekler, mevcuda göre belirlenerek görevli personel eşliğinde mahpuslara dağıtılmaktadır. Gün içinde çalışan mahpuslar yemeklerini çalıştıkları yerde yemekte, diğer mahpuslar ise yemekhanede yemektedirler. Personel için ayrı bir yemekhane bulunmakta, mahpuslar ile personele aynı yemekler çıkmaktadır.

93. Mahpuslarla yapılan görüşmelerde yemeklerin lezzetli ve doyurucu olduğu belirtilmiş ancak BURTRAK arazisinde çalışan bazı mahpuslarca yemek miktarlarının az olduğu ve doyurucu olmadığı yönünde şikayetler aktarılmıştır. Kurum İdaresi, yemeklerin günlük 2300 kalori üzerinde olmasına dikkat edilerek iâşe bedeli kapsamında hazırlandığını, günlük iâşe bedelinin 01.07.2022 tarihinde 22 TL'ye çıkartılacağını ifade etmiştir.

94. Kalori değerlerine dikkat edilerek aylık yemek listelerinin ambar biriminde görevli personel tarafından belirlendiği, Kurumda görevli diyetisyen²⁰ ya da gıda mühendisi bulunmadığı bilgisi paylaşılmıştır.

¹⁹ Ceza infaz kurumlarındaki ruh sağlığı problemleri olan hükümlü ve tutukluların personel tarafından erken dönemde tanınması ve psiko-sosyal yardım ve sağlık servisi personelinin eğitimi amacıyla “Araştırma Değerlendirme Formu” (ARDEF) ve “Yapılandırılmış Ruhsal Değerlendirme ve Bireysel Müdahale Programı” (YARDM) oluşturulmuştur. Bu programda hükümlünün risk ve ihtiyaçları belirlenmekte ve sonucunda her hükümlü tutuklu için bireyselleştirilmiş psiko-sosyal destek ve müdahale programı hazırlanmaktadır. ARDEF'ten çıkan sonuçlar doğrultusunda hükümlü ve tutuklular ihtiyaçlarına uygun bireysel müdahale ya da grup çalışmalarına yönlendirilmektedir. (<https://cte.adalet.gov.tr/Home/SayfaDetay/yardm-programi> E.T.: 04.08.2022)

²⁰ Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik Madde 13/1: “Sağlık servisi; kurumda koruyucu ve tedavi edici sağlık hizmetlerini cezaevi tabibinin başkanlığında yerine

95. Ziyaret Heyetince öğle yemeği Kurum yemekhanesinde yenilmiştir, yemeklerin lezzetli ve doyurucu olduğu, yemekhanenin temiz olduğu gözlemlenmiştir. Haftalık yemek listeleri incelendiğinde, diyabet ve ülser hastaları için ayrı yemek çıkarıldığı, yemeklerin yeterli çeşitlilikte olduğu, meyve ve sebzenin sıkça verildiği görülmüştür. Kurum İdaresi, her ne kadar diyabet ve ülser hastaları için ayrı yemek çıkarılmaya dikkat edilse de bir diyetisyen ya da gıda mühendisine ihtiyaçları olduğunu, Adalet Bakanlığında görevlendirme talep ettiklerini ancak henüz bir diyetisyen ya da gıda mühendisi görevlendirilmediğini ifade etmiştir.

96. Ziyaret Heyeti tarafından mutfak, kantin, soğuk hava ve kuru bakliyat depoları incelenmiş, bu alanların temiz olduğu, ürünlerin saklama koşullarına uygun bir şekilde muhafaza edildiği tespit edilmiştir. Soğuk hava depolarında glutensiz ekmek olduğu görülmüş, çölyak hastalığı ya da gluten hassasiyeti olan mahpuslara bu ekmeklerden verildiği belirtilmiştir.

97. Yapılan incelemede yemek numunelerinin mevzuata²¹ uygun olarak 72 saat boyunca saklandığı ve önceki günlere ait yemek numunelerinin de mutfakta bulunduğu görülmüştür.

4. TAVSİYELER

4.1. KURUM İDARESİNE YÖNELİK TAVSİYELER

98. Odalarda, kullanılmadığı için üst üste konulan boş ranzaların, mahpusların güvenlikleri açısından risk oluşturduğu değerlendirilerek odalardan çıkartılması,

99. Mahpusların kendilerine zarar vermelerini önlemek adına banyolardaki demir duş perdesi borularının hafif plastik borularla değiştirilmesi,²²

100. Kurum yemekhanesinden kaldırılan ikinci televizyonun tekrar kullanıma açılması ve kanal listesine Farsça, Azerice, Arapça kanalların eklenmesi,

getiren servistir. Sağlık servisinde; cezaevi tabibi, diş tabibi, eczacı, veteriner, diyetisyen, sağlık memuru, hemşire ve hayvan sağlık memuru görev yapar.”

²¹ Gıda Güvenliği ve Kalitesinin Denetimi ve Kontrolüne Dair Yönetmelik madde 8/1; “Kamu-özel kurum ve kuruluşları ile mahallinde üretilerek toplu tüketime sunan işyerleri ve yemek fabrikaları, ürettiği yemek partisinin her çeşidinden alınan bir örneği 72 saat uygun koşullarda saklamakla yükümlüdür.”

²² Avrupa Cezaevi Kuralları, Madde 18.10; “Bütün mahpusların kaldıkları yerlerde, kaçma ve kendilerine veya başkalarına zarar verme tehlikesine karşı asgarî sınırlayıcı güvenlik düzenlemeleri yapılmalıdır.”

- 101.** Mahpuslarca talep edilen yabancı dil ve müzik kurslarının açılmasının planlanması, hâlihazırda devam eden faaliyetlerin sürelerinin ve sıklıklarının arttırılması,²³
- 102.** Kurumdaki mahpusların talepleri doğrultusunda Kurum kütüphanesindeki Farsça kitapların sayısının ve çeşitliliğinin arttırılması,
- 103.** Kurumdaki mahpuslar tarafından da kullanılan kapalı ceza infaz kurumu revirinin, erişilebilirliğin daha kolay olacağı bir alana taşınması veya engelli ya da yürüme güçlüğü çeken mahpusların üst kata çıkabilmesi için gerekli erişilebilirlik standartlarının sağlanması,
- 104.** Kurum revirinde bulunan ilaçların son kullanma tarihlerinin düzenli olarak kontrol edilmesi, son kullanma tarihi geçen ilaçların Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği'ne uygun olarak imha edilmesi,
- 105.** Kurum revirindeki panoda, mahpusların bilgilerinin yer aldığı listenin hasta mahremiyeti bakımından uygun olmadığı dikkate alınarak söz konusu listenin sadece sağlık personelinin görebileceği şekilde tatbik edilmesi²⁴,
- 106.** Aylık yemek menüsünün, porsiyon miktarlarının ve kalori hesaplamalarının bir diyetisyen²⁵ kontrolünde belirlenmesi,²⁶
- hususları tavsiye edilmektedir.

²³ Avrupa Cezaevi Kuralları, Kural 27.6; “*Spor, oyunlar, kültürel faaliyetler, özel hobiler ve diğer boş zaman uğraşlarına imkân sağlanmalı ve mümkün olabildiğince mahpusların bu etkinlikleri organize etmelerine izin verilmelidir.*”

²⁴ 01.08.2022 tarihli ve 23420 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Hasta Hakları Yönetmeliği madde 21; “*Hastanın, mahremiyetine saygı gösterilmesi esastır. Hasta mahremiyetinin korunmasını açıkça talep de edebilir. Her türlü tıbbi müdahale, hastanın mahremiyetine saygı gösterilmek suretiyle icra edilir. Mahremiyete saygı gösterilmesi ve bunu istemek hakkı; a)Hastanın, sağlık durumu ile ilgili tıbbi değerlendirmelerin gizlilik içerisinde yürütülmesini.... kapsar.*” Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin Ceza İnfaz Alanındaki Tavsiye Kararları R (98) 7 Sayılı Tavsiye Kararına Ek, Hastanın İzni ve Gizlilik, Madde 13; “*Tıbbi gizliliğe toplum genel anlayışında olduğu gibi saygı gösterilmeli ve garanti edilmelidir.*”

²⁵ Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik Madde 13/1: “*Sağlık servisi; kurumda koruyucu ve tedavi edici sağlık hizmetlerini cezaevi tabibinin başkanlığında yerine getiren servistir. Sağlık servisinde; cezaevi tabibi, dış tabibi, eczacı, veteriner, diyetisyen, sağlık memuru, hemşire ve hayvan sağlık memuru görev yapar.*”

²⁶ Avrupa Cezaevi Kuralları, Kural 22.1; “*Mahpuslara, yaşlarını, sağlıklarını, fizikî koşullarını, dinlerini, kültürlerini ve çalıştıkları işin özelliğini gözetken besleyici gıdalar temin edilmelidir.*”